

A község hagyományos építészeti karakterének megőrzése céljából összegyűjtésre kerültek a helyi védelemre érdemes épületek, illetve építmények, amelyeket H1 vagy H2 védelmi kategóriába soroltunk. Területi védelem illeti meg a falu történetileg beépített területét. Országosan védett műemlék a templom és a plébánia épülete, melyeknek műemléki környezetét látványvédelmi okokból tágabban értelmeztük.

KÖRNYEZETVÉDELEM

A levegő minősége jó, a gáztüzelés bevezetésével tovább javítható. Hetvehely szennyeződéserzékenység szempontjából fokozottan érzékeny és nitrátérzékeny területen helyezkedik el. A település szennyvízközmű hálózattal nem rendelkezik, ezért a biztonságos és környezetbarát szennyvízelhelyezésről gondoskodni kell.

A település területét érinti sérülékeny vízbázis hidrogeológiai védőterületének védőzónája.

Be kell tartani a jó mezőgazdasági gyakorlat szabályait, ezzel az állattartásból eredő bűzpanaszok elkerülhetők.

KÖZLEKEDÉSI ÉS KÖZÜZEMI HÁLÓZAT

A terv a meglévő úthálózati elemeken kívül újat javasol Kán jobb elérhetősége érdekében. A 6601-es számú forgalmi út nagymértékű teherforgalmat bonyolít le, melynek lakóterületre gyakorolt negatív hatása közismert. A belterületen áthaladó forgalom csökkentése érdekében elkerülő utat javasolunk, melynek legkedvezőbb nyomvonala a Malom-hegy nyugati lábánál, a Sóstó rét környezetében vezethető.

A dűlőutak közül a mezőgazdasági gépek által használt legfontosabb utakat ábrázolja a terv.

A belterülettől keletre halad a Dombóvár-Pécs vasúti fővonal, a megye fővárosba irányuló legfontosabb vasútvonala. A vasútnak forgalmi úttal szintbeli csatlakozása a tervezési területen nincs.

A megyei területrendezési tervben szereplő kistérségi kerékpárutakat a meghatározott nyomvonalak pontosításával a tervlap ábrázolja.

A közüzemi infrastruktúrából a gázellátás és a szennyvízelvezetés hiányzik, megoldása csak a távlatban várható.

A település belterületétől nyugatra halad egy szénhidrogén szállítóvezeték, melytől megfelelő védőtávolság megtartása szükséges.

ökológiai folyosókban a területhasználat a jelenleginél csak extenzívebbé tehető, azaz a szántóföldi művelés helyén gyepek vagy erdőgazdálkodás kívánatos.

A település teljes közigazgatási területén felszínmozgásos jelenségek figyelhetők meg, melyek a vízfolyások mentén, a jelentősebb bevágások, magasabb löszfalak környezetében igényelnek fokozottabb körültekintést a létesítmények elhelyezése kapcsán.

A jelentősebb csapadékvíz-elvezető főárkokat a terv jelöli, fő befogadóként a Bükkösdi-vízfolyás jelölhető meg.

A vasút mellett elhelyezkedő ipari területek jelentős mértékű zavaró hatású gazdasági ipari területként határozza meg a terv.

A két szőlőhegy kertes mezőgazdasági terület.

A BELTERÜLET TERÜLETFELHASZNÁLÁSI RENDSZERE

Hetvehelyen az intézményhálózat koncentráltan a település központjában helyezkedik el, mely indokolja, hogy külön településközponti vegyes területként kerüljön lehatárolásra. A beépítésre szánt területek egységesen falusias lakóterületbe sorolhatók.

A lakásépítési igények a belterületen meglévő foghíjtelkeken, illetve a kialakított új lakóterületen kielégíthetők.

Kán üdülőfalut szintén falusias lakóterületként tünteti fel, melyben az idegenforgalommal összefüggésben lévő szolgáltatások is elhelyezhetők. Kán egyéb belterületre korábban elfogadott helyi értékvédelmi rendelet miatt az építési engedélyezés speciális szabályokkal egészül ki.

ÉRTÉKVÉDELEM

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága a fehérhegyi földeket, valamint a Kánt körülölelő gyepeket természeti területté fogja nyilvánítani. A tervezett Zselici Tájvédelmi Körzet a Körtés völgy és az Új földek nevű külterületi részeknél, míg a Mecsek Tájvédelmi Körzet a Cserna, Kövesd erdő és Rádó dűlőknél érinti a település közigazgatási területét. A település belterületét leszámítva szinte a teljes közigazgatási terület a Natura 2000 és az országos ökológiai hálózat részei.

Hetvehely közigazgatási területén található nyilvántartott régészeti lelőhely, amely esetében az Örökségvédelmi Hivatal korlátozásokat rendelhet el. A legkülönbözőbb korok és kultúrák leletei a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében védelmet élveznek.

NÉPESSÉGPROGNÓZIS

A község népességének korösszetétele kedvezőtlen, ezért a természetes szaporodás negatív tendenciája megmarad. A községből való elköltözés megszűnni látszik, helyette a beköltözések, külföldi letelepedők válnak jellemzővé. Így az elkövetkező 10-15 évben a község lakossága várhatóan a jelenlegi lélekszámát hozzávetőlegesen 3-5 %-kal fogja meghaladni.

A TERÜLETIGÉNYEK PROGNÓZISA

A beköltözésekből és a generációk különéléséből adódó új lakásigények kielégítésére a meglévő üres lakóházakban, illetve a még meglévő foghíjtelkeken lehet helyet biztosítani. A templomtól nyugatra, a Kis nyerges nevű dűlő település felőli részén új lakótelkek kialakítását javasolja a terv, melyen hozzávetőlegesen 30 új építési telek hozható létre. Így a jelenlegi igényeket jóval meghaladó tartalék építési hely adott.

Kánban a turizmust szolgáló létesítmények számára a belterület szabad építési telkei a jelentkező helyszükségletet ki tudják elégíteni. Kánt a funkciók sokszínűségének biztosíthatósága érdekében falusias lakóterületbe soroltuk, ahogy azt a korábban készített rendezési terv is tette.

Más célra nem szükséges területet biztosítani.

TERÜLETFELHASZNÁLÁS A KÜLTERÜLETEN, TÁJRENDEZÉS

A terv a jelenlegi területhasználatok érvényes jogszabályokban meghatározott területfelhasználási kategóriákba sorolásán túl az alábbi új területhasználatokat írja elő.

A közigazgatási terület legnagyobb része erdő, melyek közül a természetvédelmi területbe tartozó erdőrészeket véderdőként szerepelnek a Körzeti Erdőtervek koncepciója alapján. A Kán közvetlen környezetében, illetve a központi belterülettől északra nagyobb kiterjedésű gyepes területek találhatóak, melyeket korlátozott mezőgazdasági területként célszerű definiálni.

A település külterületének nyugati fele a Zselici Tájvédelmi Körzet tervezett bővítésének területe, míg a keleti határában a Mecsek Tájvédelmi Körzet kiterjesztett határait ábrázolja a terv.

A természetvédelem érdekeinek megfelelően az egymástól elszigetelt természetes élőhelyek között kapcsolatot biztosít a terv azzal, hogy az élő vízfolyások partvonalától számított 50-100 méteres sávon belül csak korlátozott mezőgazdasági tevékenységeket tesz lehetővé. Az így kialakított

A TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV LEÍRÁSA

A TERV CÉLJA

Az önkormányzati határozattal jóváhagyott, így az önkormányzat képviselőtestülete számára kötelező településszerkezeti terv az érdekelt államigazgatási szervek véleményének figyelembevételével rögzíti a településfejlesztési koncepcióban meghatározott fejlesztések térbeli elhelyezését.

Mint a szabályozási terv megalapozó tervfázisa, a magasabb szintű elhatározások figyelembevételével meghatározza a település alakításának, védelmének területi lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, valamint a helyi védelemre érdemes értékek körét.

A települési önkormányzat gondoskodik arról, hogy a településszerkezeti tervet legalább tízévenként felülvizsgálják.

A TELEPÜLÉSRENDEZÉS ÁLTALÁNOS ELVEI

A települések fejlődése során mindenkor törekedni kell az ökológiai és ökonómiai oldal egyensúlyára. Az expanzív területhasználat, a természeti környezet szennyezése és szűkítése büntetlenül nem folytatható. Az újabb és újabb területek bevonása helyett az elavult, kihasználatlan épületek és területek újrahasznosítását kell előnyben részesíteni.

Meg kell állítani azt a folyamatot, amelyben folyamatosan csökken a hagyományos és természetes - a nem reprodukálható - környezet. Meg kell őrizni a település és a táj még megmaradt sajátos egyediségét, identitását.

Sem a gazdaság, sem az ellátás nem értelmezhető települési léptékben. A kisebb-nagyobb településcsoportokra kiterjedő együttműködés, az összefüggő rendszerekben való gondolkodás elkerülhetetlen.

A települési funkciók keverhetőségével, környezetvédelmi követelményeken alapuló, a lehető legtöbb még ismeretlen tulajdonosi szándékot befogadni képes, keretjellegű szabályozással kell elősegíteni a település szerves fejlődését.

A közérdek terheit a közösségnek kell viselni, mindemellett a magánérdek indokolatlanul nem akadályozhatja a közérdek érvényesülését.

- Támogatni kell regionális és kistérségi kerékpárút megépítését.
- Szorgalmazni kell a tömegközlekedés javítását.

A településközi együttműködések fejlesztése

- Az ellátó-rendszert ésszerűen kell kialakítani és működtetni, figyelembe véve a környező települések kapacitásait és igényeit.
- A pályázati rendszerben a területfejlesztési támogatások minél hatékonyabb megszerzése érdekében térségi szemlélet megjelenítése.
- Közös lépések a térség turisztikai képességének növelése érdekében.

CÉLOK ÉS PROGRAMOK

A települési környezet minőségének javítása

- El kell készíteni az önkormányzat környezetvédelmi programját.
- Szükséges az állattartási rendelet megalkotása.
- Az ivóvízbázis védelmét biztosítani kell.
- Meg kell oldani a korszerű szennyvízelhelyezést.
- Jó karba kell helyezni a leszűkült medrű, feliszapolódott vízfolyásszakaszokat.
- Közigazgatási területe nitrátérzékeny területen helyezkedik el, itt a jó mezőgazdasági gyakorlat szabályait be kell tartani.
- A település belterületén átmenő teherforgalom csökkentése.

A természeti és táji értékek védelme

- Korlátozott mezőgazdasági tevékenység elősegítése az ökológiailag érzékeny területeken.
- A gyepes területek és az egyedi tájértékek védelme.

Az épített örökség védelme

- Helyi védelem alá kell helyezni a település hagyományos építészetének még fellelhető emlékeit.

A település népességmegtartó erejének javítása

- Új lakóterületek kialakítása.
- Megengedhető környezetterhelést eredményező új munkahelyek létesítése.

A megközelíthetőség javítása

- Szorgalmazni kell a Kánba vezető út megépítését.

A Kánba vezető út mentén új lakótelkek kialakítását határozta el a képviselő testület.

Kánban kempinget, fedett lovardát, lovaspályát, gyökérszénás szennyvíztelepet, látvány állatfarmot, 50 fős éttermet, valamint az egykor létező, de idővel lebontott lakóépületeket szeretnék az eredeti állapotukban újra felépíteni, így kb. 11 új házzal bővülne ez a településrész.

A település viszonylagos elzártságából adódóan könnyebben megőrizhető a hagyományos épített és természeti környezete, mivel elkerülik azok a beruházások, fejlesztések, amelyek a jobb elérhetőséggel bíró településeknél végbemennek.

Az ország népesedési viszonyaira jellemző folyamatos fogyás és előregedés mellett megfigyelhető a lakosság területi átrendeződése, a városi térségek és a nemzetközi közlekedési folyosók irányába történő vándorlása.

Az informatikai rendszereket az infrastruktúra alaphálózat részének kell tekinteni. Középtávon számolni kell az informatikai fejlesztések igényével, a lakossági és oktatási célú felhasználók számának növekedésével. Ez növeli az ingázás nélküli munkalehetőségeket.

A szabadidős tevékenységek iránti igény folyamatosan nő, ezzel párhuzamosan felértékelődnek az épített és a természeti környezet helyi sajátosságai.

A lakóhellyel kapcsolatos elvárások kiegészülnek a szolgáltatások megfelelő színvonalával és az igényes települési környezettel.

Megoldásra vár a szennyvízkezelés, amit térségi összefogással valósítanak meg.

A településen a patakmedrek rendezése és a belvízhelyzet javítása elengedhetetlen.

A külterületeken erdőtelepítésekre, a térség közlekedési útjai mentén pedig hófogó erdősávok létesítésére ökológiai, illetve közlekedésbiztonsági okból mutatkozik igény.

Egy kistérségi jelentőségű kerékpárút Hetvehely érintésével halad Szentlőrincig.

A településen megjelenik külföldiek, városi és alföldi népek részéről házvásárlási, vagy építési igény nyaraló céljára.

A település vezetése elkötelezte magát a hagyományos épített környezetük védelme mellett, így a jelentős értéket képviselő épületállományuk, településszerkezetük megőrizhető a jövő generációk számára.

Hetvehelyen a fő fejlesztési irányt a természeti környezetre és a falusi romantikára alapozott idegenforgalomban látja. A bükkösi kőbányára települő cementgyár a hetvehelyieknek is adna megélhetést. A termeléssel összefüggő teherforgalom kiszolgálására azonban elkerülő utat kellene építeni Hetvehelyen a Sós-tó rét mentén. A Horvát rétek mentén gyümölcsfeldolgozót szándékoznak létrehozni magánbefektetők. Kán jobb megközelíthetősége érdekében szilárd burkolatú utat kell építeni. Kán üdülőfaluként képzelhető el.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek területén minden az eddigi használattól eltérő hasznosításhoz, építkezéshez, földmunkához a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) szakhatósági hozzájárulása szükséges. Ezzel összefüggésben nyilvántartott régészeti lelőhelyek területén a KÖH szakhatósági engedélyének megadását szükség szerint, illetve a tervezett tevékenységtől függően különböző régészeti tevékenységek elvégeztetéséhez kötheti (régészeti hatástanulmány elkészíttetése, a tervezési terület régészeti terepbejárása, a tervezett tevékenység csak régészeti szakfelügyelettel kivitelezhető, próbafeltárás, a kivitelezést megelőző teljes megelőző feltárás).

A régészeti szakfeladatok elvégeztetésére az illetékes múzeummal kell szerződést kötni. A szerződést a hivatal a múzeum által benyújtandó ásatási engedélykérelemmel együtt határozatban hagyja jóvá.

Az engedélyezés feltételeként az illetékes Megyei Múzeummal elvégeztetett régészeti tevékenység költsége a beruházót, illetve azt a személyt terheli, akinek érdeke volt a régészeti lelőhely megbolygatása, illetve akinek érdekében a feltárás szükségessé vált. A munka megkezdéséről, azt 8 munkanappal megelőzően, írásban értesíteni kell a Megyei Múzeumok Igazgatóságát és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt.

A felszínmozgásos és erózió érzékeny területeken építési korlátozásokat, illetve a földtani adottságokhoz való nagyfokú alkalmazkodást kell megkövetelni.

A hetvehelyi vízbázis sérülékeny vízföldtani környezetben található, így a vízbázis védőterületén belül elhelyezkedő szennyezőforrások veszélyeztetik a vízbázist.

A térségben létrehozni szándékozott cementmű környezeti terhelése a szomszédos települések levegőminőségét is nagymértékben befolyásolhatja.

A belterületen átmenő tehergépjárművek által keltett lég-, illetve zajterhelés a lakosság életkörülményeit jelentősen ronthatják, a közlekedésben balesetveszélyes helyzeteket eredményezhet.

A JÖVŐT BEFOLYÁSOLÓ HATÁSOK ÉS TÖREKVÉSEK

Az EU csatlakozással a jelentős természeti, vagy táji értékkel és gyenge termőhelyi adottsággal rendelkező területek termelésből való kivonását, vagy az intenzív termelés extenzívre váltását támogatják.

Felértékelődött az ökológiai folyosók és az ökológiai regenerációra alkalmas területek szerepe. Ilyen folyosó húzódik a patakok völgyében, ahol számos vizes élőhely található. Ezeken a területeken az intenzív mezőgazdasági tevékenység veszélyeztetheti a természeti környezetet.

A települést érinti az Európai Unió Natura 2000 hálózata, amelynek jogi alapját Élőhely-, és Madárvédelmi Irányelvek képezik. Az előírások értelmében a populációk és élőhelyeik védelmét biztosítani kell, a területhasználatokat extenzív irányba kell változtatni, amelyhez a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságának engedélye szükséges.

A településrendezési tervek készítésénél figyelembe kell venni azt, hogy az Országos Területrendezési Terv által meghatározott ökológiai hálózatok övezete beépítésre szánt területté nem minősíthető.

A természetvédelmi oltalomban részesülő területeken az erdők elsődleges rendeltetése védelmi kell legyen, melynek értelmében a körzeti erdőtervek is módosításra kerülnek.

Mostanáig a beépíthetőség feltételeit az általános, országos szabályok szerint határozták meg, mely nem vette/vehette figyelembe a helyi sajátosságokat.

A település hagyományos telekstruktúrájú részén a köz- és magánterületek elhatárolása, az organikus jelleg megtartása fontos feladat. Az organikus jellegből adódóan számos építési probléma adódik, úgy, mint tűztávolságok, elégtelen közterület szélességek.

A meredek partú vízfolyások környezetében épület csak költséges építéstechnológiával vagy jelentős terep- illetve vízrendezéssel valósítható meg. A morfológiai adottságokat a beépítések tervezésénél célszerű figyelembe venni.

A táj használatában a termelési és természetvédelmi igények kielégítésének hosszútávú egyensúlyára kell törekedni. Azokon a területeken, ahol termelési érdek előtérbe helyezését a jó termőhelyi adottságok indokolják és különös természetvédelmi érdek azt nem korlátozza, intenzív - korlátozatlan - mezőgazdasági termelés folytatható. Azokon a területeken, ahol a nem különösebben jó termőhely mellett jogos természeti érdekek is megjelennek, csak extenzív - korlátozott - gazdálkodás javasolható. A védelemre javasolt természeti területeken gazdálkodás csak a természetvédelem érdekének alárendelten jelenhet meg. A területhasználatok ilyen értelmű szabályozásával a tájszerkezet eredeti karakterét kell erősíteni.

A területen áthaladó közművezetésektől kötelezően megtartandó védőtávolságok és a számukra biztosítandó közműátvezetési szolgálat, korlátozást jelent az érintett ingatlanokra nézve.

A vizsgálat időpontjában lehetőségként felmerült nagyberuházás hatásai – cementmű telepítése a Bükkösi kőbánya üzemi területére – érinthetik a település környezetvédelmi helyzetét.

A község épített környezete többnyire még a hagyományos formavilágot tükrözi. A településeken jó állapotban maradtak fenn a nyerstégla-felületű gazdasági épületek.

A település térségében gyorsforgalmi út nem található. Tőle délre halad a 6. sz., északkeletre a 66. sz. főút, fejlesztésük a közeljövőben nem várható. Kán közúton jelenleg csak Gorica felől javított földúton érhető el. A település térségében halad a Dombóvár – Pécs vasúti fővonal, Baranya megye fővárosba irányuló legfontosabb vasútvonala. A térségben a Baranya Megyei Területrendezési Terv szerint több kistérségi kerékpárút is halad majd és azok az országos közutak nyomvonalát követik.

Hetvehely elhelyezkedésénél fogva központi szerepet tölt be és alapellátást biztosít a valamikori Kán és Karácodfa, valamint Szentkatalin és Okorvölgy települések tekintetében. Az általános iskola és az óvoda több településnek is biztosítja ellátást. Az egészségügyi ellátást helyben elérhető. Az alapszintet meghaladó intézményi ellátást többségében Pécssett, Szentlőrincen és Szigetváron veszik igénybe.

A hetvehelyi körjegyzőséghez Okorvölgy, Szentkatalin, Kovácsszénája és Husztót tartozik. A KSH kistérségi besorolásában a Pécsi kistérséghez tartozik.

A török megszállás alatt jelentősen csökkent a lakosság száma. A felszabadító harcok után a környék más településein élők, illetve német telepesek népesítették be. A község népességcsúcsa 1920-1930 közötti időszakban volt, amikor is a jelenlegi lakosságszám 2-szeresét tartották nyilván. Napjainkban falu népessége cserélődik, a városokból kiköltözők és a szomszédos aprófalvakból beköltözők száma folyamatosan növekszik.

A történeti korokban a legeltető állattartás és az erdőgazdálkodás jelentette a fő megélhetési forrást. A település népességmegtartó ereje fokozatosan lecsökkent az 1980-as évekre, a lakosság elvándorolt Sásdra, Komlóra, Szentlőrincre és Pécsre. A felszámolt uránbányában dolgozók többségét nyugdíjazták, ezzel is csökkentve az aktív keresők arányát.

FESZÜLT SÉGEK, KORLÁTOK

A tájhasználatból eredő konfliktusok a táj történeti alakulásának ismeretében válnak érthetővé

HETVEHELY

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVE

jóváhagyva a 25/2005. (VI. 01.) kt. határozattal

ÖSSZEFOGLALÓ HELYZETÉRTÉKELÉS

ADOTTSÁGOK

Hetvehely a Mecsek északnyugati lábánál, Pécestől 25-30 kilométerre a Szentlőrinc Sásd közötti átjáró térségében található. A község környezetében négy kistáj - Baranyai Hegyhát, Mecsek, Dél-, illetve Észak-Zselic - található és alkot különleges szépségű természeti környezetet.

A Budapest-Pécs vasútvonal mellett országos főúttól 10-15 km-re fekszik. A terep a meredek lejtők nagy száma miatt rendkívül változatos. A hűvös klímájára a kevés csapadék a jellemző, az erdősültség aránya magas. Hetvehely termőterületei közepes, illetve annál valamivel gyengébb termőképességűek. A domborzati adottságok a szántóföldi gazdálkodásnak nem kedveznek. A Zselic Tájvédelmi Körzet tervezett bővítése érinti a települést. Területének nagy része az országos ökológiai hálózat része és érinti az Európai Unió Natura 2000 hálózata is. A Fehérkúti oldalon védett növények találhatók.

A község területe geológiai és morfológiai adottságai miatt erózió érzékeny és felszínmozgásra hajlamos. Területén megkutatott mészkő és anhidrid, bezárt építési agyag bánya, valamint a Mecsekérc Környezetvédelmi Rt. bányatelke található. Közigazgatási területén kőolaj termékvezeték halad át.

A településen nincs kiépített szennyvízközmű és vezetékes gáz hálózat. A vezetékes ivóvíz, és az áramellátás megoldott. A csapadékvíz elvezetésére az árokrendszer megfelelő. A mobil telefon vételi lehetőségek rosszak. Kán település néhány felújított üdülőházának vízellátását fűtő kutakról oldották meg a tulajdonosok.

Hetvehely nitrátérzékeny területen található. A felszín alatti vizek és a földtani közeg védettsége szempontjából a szennyezésérzékenység alapján „A” fokozottan érzékeny területen helyezkedik el. A hetvehelyi vízbázis sérülékenynek minősül, ezért a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság lehatárolta a vízbázis védőterületét. A zaj és levegőminőségi helyzete kedvezőnek tekinthető.